

01/07/2024

077-5006206

052-6885006

עבירת ציד בלתי חוקי של חיות בר - משמעותה והעונש בצידה

פעולת הציד היא פעולת עתיקת יומין בקרב המין האנושי, עוד לפני ביות בעלי החיים, אשר שימשה בעיקר להשגת מזון וביגוד וגם כפעולה חברתית כמו טקסי חניכה שבטיים. כיום, לאור סכנת ההכחדה של מינים וזנים רבים של בעלי חיים בארץ ישראל, הציד הוסדר בחקיקה הקובעת את המותר והאסור בציד, מי רשאי לקבל רישיון לעסוק בציד ואת סמכויות האכיפה של פקחי רשות הטבע והגנים. עו"ד אסף דוק מסביר אודות יסודות עבירת הציד הבלתי חוקי בישראל ומרכיביה, העונשים הקבועים בצידה והתייחסות בתי המשפט אליה.

המין האנושי, במרוצת השנים, נהג להשיג מזון על ידי איסוף פירות, עלים וגרגרים ובשלבם מאוחרים יותר גם דרך ציד של בעלי חיים. בתקופה הפרה היסטוריה הציד הפך למקובל ביותר וסיפק לאדם את עיקר תזונתו כמו גם ביגוד ומחסה. כיום, הציד הפך לספורט שנהוג בארצות מסוימת. לדוגמה בארצות הברית, רואים את פעילות הציד כאמצעי להתחבר לסביבה ולטבע וגם כאמצעי לשמור עליו. במדינת ישראל מוסדר **בחוק להגנת חיות הבר משנת תשט"ו-1955, האוסר לצוד חיות בר ללא רישיון כמו גם שיטות ציד אכזריות.**

מי הגוף הממונה על מתן רישיון ציד בישראל ומהם התנאים לקבלתו?

בישראל, רשות הטבע והגנים הלאומיים, הוא הגוף הממונה על מתן רישיון לעסוק בציד. בכדי לקבל את הרישיון יש לעמוד **בכמה תנאים**: הרישיון ניתן לבני 18 ומעלה, למחזיקים בתעודת ביטוח נגד פגיעות גופניות למיניהן של צד שלישי בעקבות הציד וכן, הוא ניתן למי שעבר בהצלחה מבחן בכתב בכדי לקבל את הרישיון המיוחל. מי שעמד בכלל התנאים הללו, מקבל מטעם רשות הטבע והגנים רישיון ציד באמצעותו הוא יכול להוציא ממושרד לביטחון פנים רישיון לכלי ירייה.

עם זאת, מספר רישיונות הציד אותם חילקה הרשות מאז שנת 1997 ירדה באופן משמעותי. על פי הנתונים באשר למספר רישיונות הציד שניתנו במהלך השנים 2012-1996, עולה כי מספר הרישיונות שניתן בשנת 2012 הוא כשליש ממספר הרישיונות שניתן בשנת 1997. הסיבה לכך נעוצה בהתמעטותם החדה של חיות הבר בישראל עד כדי סכנת הכחדה. בשנת 2008 הוגשו לבג"ץ כמה עתירות נגד החלטתה של הרשות למנוע חלוקה של רישיונות ציד חדשים בטענה כי יש להגביל את מיני החיות אותם אפשר לצוד בכדי למנוע פגיעה בחיות הבר. אומנם, טענותיהם של העותרים נדחו על ידי בג"ץ.

מה הסכנה בציד לא חוקי?

ציד הינה פעולה עתיקה בקרב המין האנושי. הציד בימי האדם הקדמון שמר על הישרדותם של חברות הציידים-לקטים. הסכנה בפעולת הציד היא שהדבר עלול להוביל להכחדת מינים מסוימים תוך פגיעה במערכת הביולוגית והאקולוגית. ככל שמספר המינים וכמותם דלה במערכת אקולוגית מסוימת כך היא נתונה לסכנות רבות יותר כדוגמת מחלות. התמעטות רישיונות הציד שניתנו על ידי רשות הטבע והגנים על פי חוק, נבעה עקב סכנת הכחדה של מינים מסוימים. אומנם, למרות זאת, עדיין ניתן לראות ירידה משמעותית בכמות בעלי החיים המוגנים, ירידה המיוחסת לפעולות ציד בלתי חוקיות. בכדי למגר את תופעת הציד הבלתי חוקי, פקחים מטעם רשות הטבע והגנים הוסמכו על פי החוק לעצור חשודים ולתפוס חפצים כגון כלי הציד ואף את חיות הבר שנפגעה.

01/07/2024

077-5006206

052-6885006

מהו ציד בלתי חוקי?

חוק להגנת חיית הבר מגדיר ציד כמעשה שנעשה מתוך כוונה ומטרה לפגוע בשלומה של חיית הבר, בחייה או בחירותה. החוק לא מצמצם את הפעולה להמתה או ללכידת חיית הבר אלא מקיף ומעמיק את האחריות הפלילית למעשה שיש בו ניסיון לבצע ציד של חיות בר. כלומר, הניסיון לצוד מהווה אף הוא עבירה פלילית חמורה.

כיצד ניתן להוכיח פעולת ציד בלתי-חוקי?

כמו כל עבירה פלילית, ניתן להוכיח את עבירת הצייד הבלתי חוקי בדרכים מגוונות. יחד עם זאת, הראיה הקבילה ביותר בבתי המשפט היא עדותם של פקחי רשות שמורת הטבע והגנים, אשר עומדים על המשמר מפני העבריינים. ראיות נסיבתיות יכולות בהחלט לשמש כהוכחה לקיום העבירה ואין הכרח שחיית בר תימצא לכודה או נטולת חיים. לדוגמה, דם של חיית הבר על גופו של החשוד, ברכבו או בחפציו האישיים, תפיסת ציוד המשמש לצייד דורבנים ברכבו של החשוד ועוד. יחד עם זאת לא כל ראיה נסיבתית מובילה למסקנה כי מדובר בעבירה ועל בית המשפט לבחון זאת לעומק.

כיצד החוק מגדיר חיית-בר?

חיית-בר מוגדרת על פי החוק כיונק, זוחל, עוף, דו-חיים, שאין בטבעו לחיות לצדם של בני-אדם. לפי ההגדרה, דגים ותרנגולות כמו גם חתולים, אינם מוגדרים כ"חיות בר", שכן טבעם הוא לשהות במחציתם של בני האדם.

זאת ועוד, החוק קובע מיני היתרים ואיסורים באשר לצייד של חיות בר באמצעות חלוקה לקטגוריות הבאות:

- 1. ציד** - חיית בר עליה שר החקלאות הכריז שהיא ציד כמו יוני בר, זרזיר, שלו, אגמיה, תורים, ברווזי-בר מזנים שונים.
- 2. מזיק** - חיית בר עליה שר החקלאות הכריז שהוא מזיק כמו חולדה, עטלף אוכל פירות, דרור, מריון, עכבר מצוי, נברן שדה, עפרוני השדות, עורב אפור, נברן שדה, עורב הודי.
- 3. חיית בר מטופחת** - זן מסוים של חיית בר, שפותח או טופח לצרכי גידולו למטרות סחר והוא הוכרז ככזה על ידי שר החקלאות.
- 4. חיית בר מוגנת** - חיית בר שאינה מזיק, ציד או חיית בר מטופחת.

על פי קטגוריות אלו ניתן להגדיר מהי חיית בר מוגנת. למעשה כל חיית בר שלא מוגדרת כמזיק, כציד או מטופחת היא חיית בר מוגנת.

מה הם המקומות המוסדרים בחוק בהם ניתן לצוד?

חוק להגנת חיית הבר קובע בסעיף 4 מקומות בהם נאסר לצוד. על אדם נאסר לצוד בתחום של 500 מטרים ממחנה, מגן ציבורי ומבית הנמצא בתחום יישוב או בתחום של 100 מטר מבית אחר או מבית קברות. עוד נאסר על אדם לצוד בריה העשויה לפגוע בחוטי רשת חשמל, טלפון וטלגרף.

עוד נקבע לפי סעיף 7 לחוק, כי רשות מקומית רשאית באישורו של שר החקלאות, לאסור או להגביל בחוקי עזר, ציד ציד במקום שבתחום שיפוטה.

01/07/2024

077-5006206

052-6885006

אילו שיטות ציד אסורות?

- סעיף 5 לחוק הגנת חיית הבר אוסר על צייד לצוד באמצעות שיטות אכזריות, לרבות:
1. הרעלה
  2. סינוור באורות
  3. רדיפה בכלי תחבורה ממונע
  4. חימום בסמים משכרים
  5. שימוש בחומרי נפץ
  6. שימוש במלכודות, ברשתות או בדבק
  7. שיטות ואמצעים אחרים ששר החקלאים אסר עליהם בתקנות.

באיזו תקופה בשנה הצייד מותר?

על פי החוק, פעילות ציד מותרת ב"עונת הצייד" שאורכת כחמישה חודשים בין הראשון לחודש ספטמבר ועד ה-31 לחודש ינואר.

באילו מקרים יינתן רישיון ציד?

תחת סעיף 3 לחוק המפרט אודות רישיון והיתר צידה, נקבע כי שר החקלאות רשאי להעניק רישיון לשם צידת ציד ולהתיר בהיתר צידה כללי או מיוחד, צידת חיית בר מוגנת למטרות מדעיות, לרבייה, לשמירת האיזון בטבע, למניעת נזקים לחקלאות, למניעת סכנה לאדם או לחי ולמניעת מחלות מידבקות מהם.

כיצד החוק מתייחס למסחר, החזקה והעברה של חיות בר?

סעיף 8 לחוק הגנת חיית הבר קובע כי אדם לא יסחר ולא יעביר חיית בר שאינה מזיק ואינה חיית בר מטופחת אלא בהיתר סחר או העברה כללי או מיוחד. עוד נקבע כי אדם לא יחזיק חיית בר שאינה מזיק ואינה חיית בר מטופחת אלא בהיתר החזקה כללי או מיוחד, או אם באה לידי מבעל היתר סחר כללי או מיוחד או היתר העברה כללי או מיוחד או אם הנו מחזיק כדן כאמור בסעיף 8(ב), סעיף לפיו מי שהחזיק כדן בחיית בר לפני יום תחילתו של חוק זה והמשיך להחזיקה, או מי שקיבלה ממנו שלא בתמורה - יהא מחזיק כדן. מי שקיבל חיית בר שלא בתמורה ממחזיק כדן על פי סעיף זה - יהא מחזיק כדן. כמו כן, סעיף 8(ג) קובע כי תהא הגנה טובה למי שהחזיק, העביר או סחר בחלק מחיית בר אם לא ידע כי בידיו חלק של חיית בר.

מה העונש בגין ציד לא חוקי בישראל?

לפי סעיף 14(א) העובר על חוק הגנת חיית הבר, או העובר על תנאי מתנאי רישיון או היתר שניתן על פי חוק זה, דינו, אם אין הוראה אחרת בחוק זה, **מאסר שנה אחת או קנס**.

לפי סעיף 14(ב) העובר על הוראות סעיפים: 2 (לפיו לא יצוד אדם ציד או חית בר מוגנת, אלא ברישיון ציד או בהיתר), סעיף 3 (סעיף הנוגע לרישיון והיתר צידה) וסעיף 4 (סעיף המפרט את המקומות בהם נאסר לצוד) לחוק זה דינו **מאסר שנתיים או כפל הקנס** האמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, קרי 150,600 שקלים. במידה והעבירה נמשכת, בית המשפט רשאי בנוסף על העונש לפי סעיפים 14(א) או 14(ב) להטיל קנס האמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין, קרי, 75,300 שקלים או מאסר נוסף של יומיים לכל יום שבו נמשכת העבירה, וזאת מהיום בו קיבל הנאשם הודעה בכתב מרשות שמורות הטבע או מיום הרשעתו בדן.

01/07/2024

077-5006206

052-6885006

עבירת הצייד הבלתי חוקי בראי הפסיקה

בתיק פלילי 15-08-47880 - יוחסו לנאשמים עבירות ציד של חיות בר מוגנות, החזקת חית בר מוגנת ועבירת ציד באמצעות רשתות. בסוף חודש דצמבר בשנת 2014, הנאשמים עסקו בצייד חוחיות ללא היתר לכך וכשאינן בבעלותם רישיון ציד. את הצייד ביצעו באמצעות רשתות משיכה וחוחית פיתיון. סמוך לרשתות שפרסו, נמצאו 9 חוחיות בתוך כלוב. ציפור החוחית מוגדרת על פי החוק כחית בר מוגנת. הנאשמים הורשעו בעבירות הנ"ל לאחר הודאתם. המאשימה מסרה כי אין זו הפעם הראשונה בה הנאשמים מורשעים בעבירות אלה וניכר כי בעתיד ככל הנראה יחזרו על דפוס פעולתם. נקבע כי הנאשמים תכננו את מעשיהם בקפידה, הכינו מראש כלי עבודה ורשתות בכדי ללכוד את החוחיות ועל כן מדובר בשיתוף פעולה והתארגנות מצד שני הנאשמים שלקחו בדבר חלק פעיל. מדובר בעבירה של ציד חיות בר מוגנת, עבירה מרכזית בחוק. סוג החיה אותה ביקשו לצוד, מאופיינת בסכנת הכחדה ובמאפיינים ייחודיים ונדירים. בשנים האחרונות החוחית נמצאת במתקפת ציד מצד ציידים לא חוקיים וחובבי ציפורים שמבקשים גם לסחור בה. מדובר בעבירות הפוגעות בחיה המוגנת, מעודדות את היכחדותה ופוגעות במאזן האקולוגי בארץ ישראל. לאור העובדה כי הנאשמים בעלי עבר פלילי בצייד חיות בר הוחלט להשית עליהם 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעברו עבירה על פי חוק להגנת חיות הבר משנת תשט"ו-1955 במשך 3 שנים, וקנס לכל אחד מהנאשמים בסך של 12,000 שקלים או 120 ימי מאסר תמורתו.

זמנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין ציד בלתי חוקי?

עבירת ציד בלתי חוקי של חיות בר הינה עבירה חמורה במיוחד אשר פוגעת במאפייניהן הייחודיים ובמידת נדירותן של החיות ובאמצעי האכיפה שננקטים על ידי הרשויות מתוך מטרה להגן עליהן בסביבתן הטבעית. למרבה הצער, העבירות מבוצעות על ידי ציידים מיומנים לא פעם מתוך בצע כסף, שכן הללו סוחרים בחיות המוגנות תוך פגיעה בשלומן, בגופן ובחירותן. בתי המשפט בוחנים את כלל הראיות בתיק בעת ההתדיינות המשפטית כאשר ניתן משקל רב לעדותם של פקחי רשות הטבע והגנים, כך שגם ראייה נסיבתית עשויה לשמש כהוכחה לביצוע העבירה. בכדי למנוע הרשעה או ענישה מחמירה בגין ציד לא חוקי של חיות בר כדאי להיעזר בשירותיו של עורך דין פלילי שייבחן את נסיבות האירוע על פי הדינים הקיימים תוך בדיקה מקיפה של הצייד, האם הוא הוגדר כאסור, האם היה היתר לביצועו והאם קיימת תשתית ראייתית מוצקה לביצוע העבירה.

משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לחשודים ונאשמים בעבירות ציד בלתי חוקי מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה ואתה זקוק לייעוץ וליווי משפטי מקצועי בנושא, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.